

Zveza mladine za Slovensko Koroško je član Svetovne federacije demokratične mladine

Mladina se je borila v pretekli vojni proti fašizmu v prvih vrstah. In vseh frontah, kjer so se svobodoljubni narodi borili proti nacizmu in fašizmu, je mladina s svojim junaštvom ogromno doprinesla k popolni zmagi. Omenimo kot primer sovjetske komsomolce, ki so v vrstah Rdeče armade in v sovražnikovem zaledju kot partizani z brezprimernim junaštvom doprinašali žrtve v domovinski vojni sovjetskih narodov proti fašističnim okupatorjem. Enako slavna je bila borba jugoslovanskih mladincev v jugoslovanski armadi. Jugoslovanska mladina ima velik delež pri osvoboditvi Jugoslavije.

Po končani oboroženi borbi proti nacifašizmu so vse napredne mladinske organizacije, katerih člani so se borili na vseh frontah, sklenile, da ustanovijo skupno, močno mladinsko federacijo. Poleti 1945 so se predstavniki vseh protifašističnih mladinskih organizacij sveta sestali v Parizu in ustanovili Svetovno federacijo demokratične mladine, ki je danes eden najmočnejših stebrov v borbi za svetovni mir.

Zveza mladine za Slovensko Koroško, ki je bila ustanovljena v času narodnoosvobodilne borbe slovenskega naroda na Koroškem, je ena izmed najbolj naprednih mladinskih organizacij sveta. Nismo še svobodni, nismo še priključeni k FLRJ, čeprav je od vsega početka borbe za priključitev k FLRJ vsebina vsega dela mladinske organizacije na Koroškem. V času narodnoosvobodilne borbe smo bili organizacijsko povezani z ostalo mladino Jugoslavije. Po zlomu nemškega fašizma okupacijske in avstrijske oblasti preprečujejo z vsemi sredstvi zvezo z mladinsko organizacijo jugoslovanske mladine. Zaradi tega posebnega položaja smo ostali izven organizacije napredne mladine vsega sveta — Svetovne federacije demokratične mladine. V zavesti, da bi ne bilo pravično, če bi slovenska koroška mladina, ki je dala mnogo žrtve v skupni borbi proti fašizmu in ki se bori sedaj proti novemu fašizmu za svobodo svojega naroda, ne bila član Svetovne federacije demokratične mladine, je Pokrajinski odbor Zveze mladine za Slovensko Koroško v začetku letošnjega leta poslal sekretariatu demokratične mladine v Pariz prijavo za sprejem. 30. marca t. l. smo dobili odgovor, da je Zveza mladine za Slovensko Koroško sprejeta kot član v Svetovno federacijo demokratične mladine.

Vest o sprejemu v Svetovno federacijo demokratične mladine je sprejela mladina Slovenske Koroške z velikim zadoščenjem. Slovenski mladini na Koroškem je bilo s tem dano priznanje za žrtve, ki jih je doprinesla v borbi za narodno svobodo, v borbi proti nacifašizmu. Zveza mladine za Slovensko je bila sprejeta v Svetovno mladinsko federacijo ob času, ko avstrijske in okupacijske oblasti zapirajo in preganjajo njene člane zaradi sodelovanja v osvobodilni in protifašistični borbi. Sprejem Zveze mladine za Slovensko Koroško v Svetovno mladinsko federacijo bo dal mladini Slovenske Koroške veliko moralno oporo,

da bo z novimi močmi nadaljevala boj za priključitev FLRJ in boj proti novemu nacizmu ter mednarodnemu imperializmu.

Mladina na Slovenskem Koroškem se zaveda, da si morajo nuditi napredne mladinske organizacije sveta medsebojno podporo v svoji pravični borbi. Grški mladinci so so v boju proti fašizmu borili skupaj z jugoslovanskimi mladinci. Grška reakcionarna oblast, ki se je obdržala samo s pomočjo angleških tankov in bajonetov, je po končani vojni z vsemi sredstvi preganjala napredno mladinsko organizacijo EPON in njene člane. Zločinsko nasilje grških monarhofašistov napram

mladinski organizaciji grške napredne mladine je doseglo svoj višek v protizakonitem razpustu EPON-a.

Mladina Slovenske Koroške, ki čuti nasilje novega fašizma na svoji koži, najodločneje protestira proti nezakonitemu razpustu EPON-a.

Sprejem Zveze mladine za Slovensko Koroško pomeni mednarodno priznanje demokratične in pravične borbe mladine za Slovensko Koroško, pomeni mednarodno podporo mladini Slovenske Koroške v borbi za priključitev, ki jo bo naša mladina pod geslom »V boj za svobodo« nadaljevala z mladostnim navdušenjem in z vso predanostjo.

Podprite nas, da bomo res svobodni

Vse slovensko ljudstvo Koroške, celo naši najmlajši se obračajo z resolucijami na šefa jugoslovanske delegacije v Moskvi, E. Kardelja, in ga prosijo, da bi svobodna Jugoslavija podprla koroške Slovence v njihovi borbi za pravično rešitev koroškega vprašanja, to je za priključitev Slovenske Koroške k FLRJ. Naši najmlajši iz Kaple na Dravi so v svojem pismu napisali med drugim:

„Pionirji, zbrani pri slovenski učni uri, Vas, tov. Kardelj, prav iskreno pozdravljamo. Zatekamo se k Vam z velikim zaupanjem in Vas prosimo, da ne popustite pri zahtevi, ki je zahteva vseh na Slovenskem

Koroškem, tudi nas najmlajših. Nismo še dovolj veliki, vendar hočemo tudi mi, da bi prišel čas, ko se bomo smeli resnično učiti slovenske besede, brati, pisati in govoriti svojo materino govorico. Tov. Kardelj, tudi mi čutimo nasilje, ki vsak dan bolj narašča. Tovarišico, ki nas uči slovenski, je prišel zasliševati agent FSS in ji skušal dokazati, da s tem, ko nas uči slovenski, dela proti Avstriji.

Dragi tov. Kardelj, podprite nas, da bomo res svobodni in uživali iste pravice, ki jih uživajo naši bratje in sestre onstran Karavank!”

Nepopustljivo bomo nadaljevali boj za zastavo, pod katero smo se borili

Veliko število naših mladincev je bilo postavljenih pred sodišče in obsojenih, ker so za svoj narod neustrahovano zahtevali osnovne demokratične in človečanske pravice.

Avstrijski predstavniki in reakcionarni tisk so razglašali svetu, da koroški Slovenci uživajo vse pravice, nesramno so zagotavljali, da se koroškim Slovencem sploh nikdar ni zgodila nobena krivica, pri tem pa so skušali za vsako ceno ohraniti stanje, kakršno je ustvaril nasilni Hitlerjev fašizem.

Ker pa naša, v borbi proti nacizmu prekaljena mladina ni mogla mirno trpeti, da bi z lažmi potvarjali resnično stanje v deželi, ker je hotela vrniti naši zemlji slovensko lice, ki ga je izkazalo nasilje nemških imperialistov in germanizatorjev, ker se je v boju za osnovne demokratične pravice zbirala spet pod tisto zastavo, pod katero se je borila na strani zaveznikov za zmago pravice in za svobodo, je bila postavljena pred sodišče in obsojena.

Vemo, da te krivične obsodbe ne bodo mogle zlomiti borbeno odločnosti naše mladine, ker čuti in se zaveda, da je vsa pravica na njeni strani. Vera v zmago pravice in napredka odseva tudi iz vseh izjav, ki so jih mladinci podajali pred sodiščem.

Matevž Krasnik iz Št. Janža v Rožu je izjavil: »Kot 17-letni fant sem šel že l. 1944 v partizane, vlačili so me po gestapovskih zaporih in me mučili samo zato, ker sem zaveden Slovenec in antifašist!«

napisov v občini, ki je popolnoma slovenska.«

Franz Gasser pa je dejal: »Piesch je trdil v Londonu, da imamo koroški Slovenci vse pravice. Smatram, da imamo v popolnoma slovenski občini najmanj pravico do dvojezičnih napisov.«

Omota Matevž pa je zaprosil sodišče, da mu vrne zaplenjeno zastavo, ker je to ista zastava, pod katero so se njegovi tovariši borili za svobodo naroda in zanjo dali svoja življenja.

Mladina protestira

Iz vseh krajev Slovenske Koroške pošilja mladina ogorčene proteste proti obsodbam britanskih vojaških sodišč in proti prepovedi svobode govora. Medzavezniškemu kontrolnemu svetu na Dunaju in konferenci zunanjih ministrov v Moskvi. Vsi protesti izražajo odločno zahtevo, da se krivične obsodbe takoj prekličejo, kajti mladina smatra, da ne more biti kaznovan nihče samo zato, ker je nosil zastavo, ki je vodila koroške Slovence v borbi proti fašizmu, in da nihče nima pravice prepovedovati slovenskemu ljudstvu njegove volje po združitvi vsega naroda.

Pokrajinski odbor Zveze mladine za Slovensko Koroško je poslal podpredsedniku vlade FLRJ E. Kardelju v Moskvo brzojavko, ki pravi:

»Slovenska mladina na Koroškem se je že od leta 1942. borila za osvoboditev in združitve z matičnim narodom. Zato, ker danes izražamo željo po priključitvi k Titovi Jugoslaviji, nas zapirajo in obsojajo. Samo v zadnjih 14 dneh je bilo obsojenih 14 mladincev na več mesecev zapora in na denarne kazni zaradi nošenja slovenskih zastav. Za zastavo, pod katero smo se borili, bomo naš boj nadaljevali.«

Pokrajinski odbor Zveze mladine je poslal pismo podobne vsebine tudi Svetovni federaciji demokratične mladine.

Proteste proti krivičnim obsodbam je poslala mladina iz občin Škocijan, Št. Vid in Dobrla vas v Podjuni, iz Čirkovč, Žitare vasi, iz Reberce v Podjuni, iz Račič pri Velikovcu, iz Lovank, Šmarjete, Gluhega lesa, Pogreč, Borovelj, Loč ob Baškem jezeru, Zelenze Kaple, Št. Lipša, Hodiš, Dul-Gorič, Brnce in iz drugih večjih in manjših krajev.

Naši preseljenci v zbiralnem taborišču

Delo na mladinski progi Šamac - Sarajevo

1. aprila se je Zenica zbudila v svečanem razpoloženju. Od prvega svita je po mestu odmevalo petje in igranje. Z vseh koncev in krajev so se zbirale mladinske brigade in mestno prebivalstvo, da prisostvujejo svečani otvoritvi mladinske proge Šamac—Sarajevo. Ob vsej dolžini proge je 124 brigad čakalo na znak, da bodo pričeli z delom. 35.000 mladincev in mladink je po radiu in zvočnikih spremljalo potek otvoritve.

„Z današnjim dnem se je začela prva bitka za izvrševanje letošnjih nalog mladine jugoslovanskih narodov. Mi, graditelji mladinske proge, brigade, ki so že tu, kakor tudi one, ki bodo še prišle, smo trdno prepričani, da bomo izvedli vse naloge, ki nam jih je nakazal maršal Tito,“ je govoril pomočnik načelnika gradnje proge Švabič.

Minister zvezne vlade M. Djilas je poudaril, da „izgradnja te proge spada med ona dela v naši domovini, ki pomenijo postavljane temeljev in ustvarjanje osnovnih pogojev za uspešno industrializacijo in elektrifikacijo.“

„Jugoslovanska armada z veliko ljubeznijo in zanimanjem spremlja veliko delo mladine jugoslovanskih narodov — progo Šamac—Sarajevo,“ je pozdravil zbrane brigade, generallajtnant R. Primorac.

Predsednik CSLMJ R. Dugonjič je med drugim rekel: „Tovariši, ne pozabite, da tega velikega izpita ne polagate le pred svojim narodom, temveč pred sto in tisoči mladincev iz tujih držav, ki bodo prišli na progo; tu bodo videli, kako dela mladina Jugoslavije. Do sedaj so se javili za progo mladinci iz Švedske, Norveške, Danske, Češkoslovaške, Poljske, Albanije, Bolgarije, Romunije, Francije, Anglije, republikanske Španije, Švice — iz vse Evrope. Javila se je tudi mladina Kanade in Amerike, Avstralije in Južne Afrike, Palestine in Irana — iz vsega sveta. In jugoslovanska mladina mora na tej progi pokazati, kako živi mladina v svobodni državi, kako dela, kako se izgraja in koliko moči ima.“

Po končanih pozdravnih govorih je minšter za promet zvezne vlade FLRJ T. Vujanović prvi zamahnil s krampom, naložil zemljo in jo odpeljal v samokolnici na nasip. Drugo samokolnico je naložil M. Švabič. S tem se je pričela gradnja proge. Navdušeno vzklikanje vseh postrojenih brigad se je razširilo vzdolž bodoče proge, komandanti so razdelili orodje in delo se je pričelo...

V Šamcu pa je bila v spomin na ta veliki dan odkrita spominska plošča s sledečim napisom: „Na tem mestu se je začela graditi 1. aprila 1947 mladinska proga Šamac—Sarajevo, katero Ljudska mladina Jugoslavije, s tem, da daje prostovoljno delovno silo, poklanja domovini in svojemu učitelju, maršalu Titu, kot svoj prvi veliki doprinos k ustvarjanju prvega petletnega plana izgradnje in obnove Federativne ljudske republike Jugoslavije.“

IZ ŽIVLJENJA NA GRADNJI PROGE

Mladi minerci iz Slovenije, ki gradijo predor Vranduk, so se obvezali, da se ne vrnejo prej domov, dokler ne bo peljal prvi vlak skozi predor.

Cete I. minerske brigade pri Vranduku so si medsebojno napovedale tekmovalje in iz dneva v dan rušijo postavljene norme.

V Zenici in vzdolž vse mladinske proge pripravljajo vse potrebno za redne radijske oddaje mladim graditeljem. Montirali bodo tri radijske postaje: v Zenici, kjer bo oddajni študio, Doboju in Rajlovcu. Vsak odsek na progi bo imel svoj radijski aparat, ojačevalec in zvočnike. Vse naprave bodo montirali mladinci — radijski amaterji pod vodstvom strokovnjakov beograjske, zagrebške, ljubljanske in sarajevske radijske postaje.

25. marca je kot prva prispela na progo I. črnogorska brigada, od inozemskih brigad pa so 28. marca prišla prvi grški mladinci.

Prva številka „Borbe na mladinski progi“ je izšla 1. aprila ob slovesni otvoritvi del na progi Šamac—Sarajevo. Poleg važnih zunanje- in notranjepolitičnih dogodkov zajema življenje in delo delovnih brigad, prikazuje uspehe in napake ter z navodili in nasveti izboljšuje delo in organizacijo na progi.

Na mladinsko progo so tudi že prispeli umetniki in znanstveni delavci. Medtem ko univerzitetni profesorji, profesorji likovnih in glasbenih šol predavajo mladini, prire-

jajo pevski zbori in folklorne skupine kulturne prireditve. Večina zborov bo ostala na progi po 10 dni, nekateri pa tudi po en mesec.

Glavni štab mladinskih delovnih brigad na progi Šamac—Sarajevo je izdal pravilnik o dajanju priznanj. Pohvaljene bodo tiste delovne enote, ki bodo dosegle dobre delovne rezultate, v katerih bo vladala primerna disciplina, dobra organizacija dela in ki znajo čuvati orodje in štediti z materialom, za udarne pa proglašene tiste, ki se bodo v tem še posebno odlikovale.

„ZA MLADINSKO PROGO...“

Sindikalna podružnica steklarne v Rogški Slatini je dala 25.000 din za opremo mladinskih brigad.

„Ker gredo Ančka, Joža, Angelca in Iva na mladinsko progo, bomo Kramarjevi, Janžičevi, Škuljevi in Centovi družini obdelali polje,“ je sklenil na svojem sestanku mladinski aktiv iz Želimelj.

V Primskovem so kmetje prodali nekaj odvisnih pridelkov in izkupiček 1500 din dali mladinskemu aktivu za progo Šamac—Sarajevo.

Za opremo mladinskih brigad so na Primorskem samo v denarju zbrali nad dva milijona lir, poleg hrane, obleke in orodja. Delavci tovarne „Treska“ bodo brezpla-

Eno leto našega dela

Iz organizacijskega referata na mladinski p okrajinski konferenci v Celovcu 21. 4. 1947.

Tovariši in tovarišice, preglejmo, kakšno je bilo delo mladinske organizacije od zadnjega zasedanja pokrajinskega plenuma. V letu povečanega nasilja nad zavednimi antifasisti ter poostrene borbe koroških Slovencev za osvoboditev in boljše življenje je zlasti mladina mnogo doprinesla k skupnim naporom slovenskega ljudstva na Koroškem. Več ko 50 mladincev in mladink je bilo aretiranih in skupaj obsojenih na 5 let zapor, ker so se odločno postavili za pravice svojega naroda. Kot nedolžna žrtev je padla Malka Oraž — Tatjana, partizanka in mladinska aktivistka; na Sentvidski cesti pa je fašizem dokazal vso svojo zločinsko brezobzirnost. Avstrijske oblasti so onemogočile naši mladinski delovni brigadi „Franc Tavčman — Lenart“, da bi odšla na progo Brčko—Banoviči, Reakcionarne sile so napadle našo organizacijo, da bi razbile enotnost in borbena voljo koroške slovenske mladine. Bivši SS-ovci in SA-jevci, nacisti in inozemski fašisti napadajo slovenske mladince, ko se vračajo s sestankov in kulturnih prireditev, uničujejo slovenske kašipote in napisne table, ki jih je mladina v povorkah s pesmijo in zastavami postavljala. Mladine pa vsa ta iz meseca v mesec stopnjevana nasilja niso zadržala.

35 sestankov pri Pokrajinskem odboru Zveze mladine za Slovensko Koroško, 168 konferenc in sestankov okrajnih odborov, nad 700 širših in ožjih sestankov in zborovanj po krajih in občinah ter nešteto pevskih in igralskih vaj za kulturne prireditve, kjer je sodelovala mladina, zgovorno pričajo o pojačanem mladinskem delu.

Zveza mladine za Slovensko Koroško je sklicala pokrajinsko konferenco mladinskih aktivistov kot predpripravo za tekmovalje,

no izdelali za mlade graditelje 2000 lesenih držajev za lopate in krampe.

„Sram bi me bilo, če bi šel prej domov kakor na progo,“ pravi tovariš Živojin, borec Jugoslovanske armade, ki bo kmalu demobiliziran. Tega mnenja so tudi drugi borci v avtočeti, zato so se vsi javili za delo na progi Šamac—Sarajevo.

Trboveljski rudarji bodo dali za opremo mladinskih brigad zaslužek enega dne.

V Smarju pri Jelšah tekmujejo med seboj štirje mladinski aktiv, kateri izmed njih bo poslal večje število mladincev na progo.

Na plenumu fizikturnega društva „Rdeča zvezda“ so se obvezali vsi člani, da bodo odšli na mladinsko progo. Poleg običajnega dela bodo tudi vodili fizikturne tečaje.

Po zgledu jugoslovanske mladine bo tudi albanska mladina organizirala delovne brigade za gradnjo železniške proge Drač-Elbasan.

Bolgarska mladinska organizacija pa bo za letošnje leto zbrala 50.000 mladincev in mladink, ki bodo v delovnih brigadah gradili: železniško progo Sofija—Vonek—Pernik, jezove za dve električni centrali in polagali tudi električni vod Korilo—Sofija—Plovdiv.

priredila 16 miklavževanj in božičnic, kjer je bilo obdarjenih nad 800 pionirjev, in 23 večjih ali manjših mladinskih in fizikturnih izletov.

Za 27. april, za rojstni dan maršala Tita in za praznik Cirila in Metoda je gorelo po naših gorah 656 kresov.

Pri obnavljanju prosv. odrov in okrasitvi dvoran in na domačijah preseljencev je mladina opravila 5.160 ur prostovoljnega dela.

Še z večjim poletom pa je mladina pričela delati v tekmovalju z geslom: „Vse za priključitev Slovenske Koroške k Titovi Jugoslaviji“. Samo število mladinskih sestankov, igralskih in pevskih vaj se je v primeri s prejšnjimi meseci dvignilo za 600 odstotkov. Z vseh sestankov pošilja mladina resolucije na zasedanje sveta zunanjih ministrov v Moskvo. Medzavezniškemu kontrolnemu svetu za Avstrijo na Dunaju, maršalu Titu, šefu jugoslovanske delegacije v Moskvi E. Karedlju i. dr. Po vsej Slovenski Koroški so bile vsaj enkrat nabite slovenske napisne table in postavljeni slovenski kašipoti; v nekaterih krajih so jih slovenski mladinci postavili celo pet- do šestkrat, ko so jih fašistični nestrpneži potrgali in razbili.

Po oceni tekmovalne komisije so se v prvem mesecu tekmovalja najbolj izkazali sledeči odbori Zveze mladine za Slovensko Koroško: krajevni odbor Brnca, v okraju Beljak, krajevni odbor Kapla, v okraju Borovlje, občinski odbor Bilčovs, v okraju Celovec, Krajevni odbor Pogrče, v okraju Velikovec.

Mladina bo kot doslej dokazala, da hoče ostati v prvih vrstah borcev za svobodo in da se ne bo ustrašila nobenih žrtev, ki jih terja borba za osvoboditev Slovenske Koroške.

„Teden tekmovalja“

Mladina celovškega in borovelskega okraja je proslavila svetovni mladinski teden s svojim „tednom tekmovalja“. Vsak dan v tem tednu je bil določen za eno izmed panog mladinskega udejstvovanja.

21. marca so se zbrali mladinski delegati iz vse Slovenske Koroške na zasedanju mladinskega plenuma v Celovcu, kjer so pregledali in potrdili delo Pokrajinskega odbora od zadnjega zasedanja plenuma ter si določili načrt za bodoče delo.

22. marca je bil „dan pionirjev“. Na 94 pionirskih sestankih so se pionirji učili slovensko pisati in brati, deklamirali in peti slovenske pesmi. V znamenju tekmovalja so napisali tudi 18 pisemc stricu Jožu.

23. marca je bil „spominski dan borbe proti fašizmu“. Mladina je okrasila in s cvetjem zasula grobove padlih partizanskih borcev v Svečah, Podlublju, Borovljah in Slovenjem Plajberku. Mladinski sestanki v Prebljah, Hodišah, Skofičah so bili posve-

čeni narodnoosvobodilni borbi slovenskega ljudstva na Koroškem.

24. marca je bil „dan tiska“. Mladina borovelskega okraja je ta dan pridobila 14 novih članov OF in 5 naročnikov „Slovenskega vestnika“. V Bilčovsu je mladina v okviru OF in kulturnega društva zbrala 270 šilingov in jih dala na razpolago okrajnemu odboru OF. Poleg tega je pridobila 12 novih članov OF in 2 naročnika „Slovenskega vestnika“, 25 nenaročnikom tega lista pa ga je prodala in tako popularizirala edini slovenski list, ki zastopa težnje koroških Slovencev.

25. marec je bil posvečen fizikturni. 12 mladincev in mladink iz Hodiš se je udeležilo štafetnega teka, v Bilčovsu pa so priredili turnir. Ker med slovensko mladino na Koroškem fizikultura še ni posebno razširjena, je bil ta dan predvsem namenjen njeni popularizaciji.

26. marca je bil „dan udarniškega de-

Sprejem Zveze mladine za Slovensko Koroško v Svetovno federacijo demokratične mladine pomeni priznanje, da je borba koroške mladine za osvoboditev ena izmed front naprednih sil v borbi proti imperilizmu.

*

„Praznujemo obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte z neomajno vero v svojo dokončno zmago in zmago vsega svobodoljubnega sveta v borbi proti sovražnikom svobode in napredka!“

(Iz proglasa OF za Slovensko Koroško za 27. april)

la“. Sveška mladina je ta dan očistila lokal OF, ga okrasila s parolami ter uredila knjižnico. Mladina iz Bilčovsa je v 47 udarniških urah postavila oder, okrasila dvorano in spleta vence. Kotmirška mladina je okrasila dvorano v 32 urah. V Hodišah so štirje mladinci pomagali izseljencem pri delu na kmetijah. Tudi mladina iz Skofič je pomagala izseljencem; popravila pa je tudi društveni oder.

„Slovenski Koroški slovensko lice“ je bilo geslo za 27. in 28. marec. Mladina je namočala slovenske napise in kašipote ter raznašala letake z zahtevo po uvedbi slovenskega jezika v šoli, uradih in v cerkvi.

Poleg tega pa je imela mladina celovškega in borovelskega okraja v času od 21. do 28. marca še 19 organizacijskih sestankov, 17 igralskih in pevskih vaj, ki se jih je udeležilo 236 mladincev in mladink, ter 3 kulturno-prosvetne prireditve s skupno udeležbo 950 ljudi.

Tako tekmujejo jugoslovanski mladinci

Udarnica, mladinka Branka Uzelac je bila že l. 1945 pohvaljena za svoj prostovoljni doprinos pri obnovi tovarne »Moravija«. Po končanih obnovitvenih delih je prevzela uradniško mesto v svojem oddelku, ker ji zrahljano zdravje ni dopuščalo naporenega dela pri stroju. Kako predano in dobro je delala, priča tudi dejstvo, da je bila v tem času trikrat pohvaljena. V začetku letošnjega leta pa se je počutila toliko bolje, da je zaprosila za svoje staro mesto pri stroju. Na sindikalni konferenci se je obvezala, da bo skupno s svojo tovarišico v času tekmovalja 90 odstotkov izrabila stroj. Branka in njena tovarišica delata na stroju za krojenje nogavic. Po računih je predvideno, da mora biti dnevno ukrojenih 1600 parov nogavic, s stoodstotno izrabo stroja pa sta obe udarnici dosegli število 2400. Tako sta že v prvem mesecu tekmovalja skupno presegli normo (norma pomeni količino, kolikor mora delavec najmanj narediti v določenem času) za 70 odstotkov.

Mladi delavec mariborskih železniških delavnic Anton Cvetkovič je presegel normo za 300 odstotkov. Po končani učni dobi so mladincu Antonu dodelili stružnico, kjer je vestno in zadovoljivo opravljal vse naloge. Po novembrskem tekmovalju so se delavci zopet pogovarjali in posvetovali, kako bi zvišali delovne norme. Takrat je Anton izdeloval bakrene spojke, za katere je bila norma 25 minut. V decembru je uspelo zavednemu mladincu, da je izgotovil 1 spojko že v 12 minutah, v januarju pa je izgotavljal bakrene spojke v 6 minutah. Tako je presegel normo za 300 odstotkov. Ko je že 15 dni tako uspešno delal, se je na mladinskem sestanku obvezal, da bo tudi drugim tovarišem pokazal svoj način dela. In po desetih dneh je ves vesel razlagal mladinske-mu sekretarju, da so že tudi drugi tovariši dosegli iste uspehe v proizvodnji bakrenih spojke kakor on.

Oton Župančič:

BLAŽEN, KOMUR NI SE BATII

Naša radost, bolečina, vera, strah, obup, odločnost, naša borba za bodočnost, nade, v mraku nam prižgane, sanje, v prsih pokopane — vse nekoč bo zgodovina: blažen, komur ni se bati, da ga kdaj bo sram jo brati.

FRANCE NOVŠAK:

NAŠA ZASTAVA

Bilo je tedaj, ko so italijanski fašisti vozili transport za transportom slovenskih ljudi v Gonars in Padovo. Nasilje in ošabnost okupatorjev sta spremenila Ljubljano — sredi ceste so pod streli upornikov padali izdajalci. Vzdušje je bilo temačno, grozeče. Fašisti so zasedli neukročeni ognjenik.

Hoteli so se zavarovati. Ljubljano so spremenili v pravcato trdnjavo. Niso je obdali samo z bodečo žico, marveč so okoli in okoli mesta z divjo naglico zgradili nešteto malih trdnjav, kamor so nagrmadili streliva, posadk in žarometov. Ko so legale na vzkipelo mesto večerne sence in so utihnili redki koraki po pločnikih, tedaj je pričelo odmevati iz vseh fašističnih postojank. Strojnice so regljale cele noči, da bi prevpile nepopisni strah, ki ga je čutil fašistični okupator pred organiziranim narodom.

Okupator se ni počutil varnega. Čeprav so bile ječe prepolne, je upor naraščal. Videz fašističnega junaštva in svečane nepremagljivosti je že davno zbledel.

Kajti pravi gospodar Ljubljane je ostal kljub vsemu orožju fašistov slovenski narod.

Slovenski narod, ki se ni dal upogniti.

Ljudstvo, ki je vedelo, da je složno in nepremagljivo.

Ljudstvo, ki je preziralo vislice in barbare, ki so jih postavili.

V tej borbi na življenje in smrt je imel slovenski narod svojo zastavo, trobojnico s peterokrako, rdečo zvezdo. Pod to zastavo se je boril, zmagoval in umiral. Pod to zastavo je korakal vedno dalje in dalje.

V tistih najtemnejših dneh brezpravnosti je bilo...

Prišel je 1. maj 1942.

Ljubljana se je prebudila v praznični obleki. Na vseh ulicah je bilo na tisoče slovenskih zastavic, malih zastavic, delo tisočev borcev v dolgih nočeh. Ni je bilo ulice, ki bi ne bila potresena s temi zastavicami. V najbolj oddaljenih predmestjih, na vaških poteh in v sredini mesta, pred fašističnimi stražami — povsod so nevidne roke raztresle slovenske zastavice.

Ljudje so božali z očmi to sveto znamenje upora in odhajali z novo vero na delo. Vedeli so, da je slovenski narod na barikadah.

Prav sredi Ljubljane, pred nosom tisočev karabinerjev in kvesturinov, pa je 1. maja 1942. zaplapolala na palači glavne pošte naša zastava!

Velika, belo-modra-rdeča zastava z rdečo zvezdo je zaplapolala v pomladni dan in oznanjala vsej Ljubljani, vsemu slovenskemu narodu, novo življenje.

Okupator je divjal. Prepovedana zastava je vihrala na najbolj znanem poslopju v mestu — v posmeh njegovemu imperiju in njegovi slavi.

In kar je okupatorju pomenilo nevarnost za javni red in mir, je slovenskemu narodu bilo znamenje svobode in življenja.

Fašisti so s silo odstranili zastavo in divjali po mestu. Toda zastave zmage niso mogli za vselej prepovedati. Kako bi mogli prepovedati nekaj, kar je močnejše in silnejše od vsega na svetu, kako bi mogli prepovedati svobodo?

Je mati nenadoma obrnila in stekla proti njivi, ki leži tik ob hiši. Pokleknila je na to grudo, ki je stoletja hranila slovenski rod, razgrnila ruto in v prgišče zajela prst. Poljubila je to sveto zemljo in jo skrbno zavila. S tem zakladom se je vrnila k avtu. — Ge-

stapovci so molče zaprli zapah in pognali proti cesti.

Tam pa so bili že drugi kamioni in sosedje in znanci, vsi z istimi preplašenimi, vprašujočimi očmi: Kaj počnete z nami? Kaj smo storili? Zakaj nas izganjate iz naših domov? Kam nas gonite?

Surovi obrazi gestapovcev na vsa ta nema vprašanja niso odgovarjali. Govorili pa so o neomajnem sklepu, da nas izrujejo iz naše zemlje in nas poženjo po svetu, da nas telesno in duševno strejo, da nas uničijo, čeprav nismo zagrešili drugega kakor to, da nas je rodila in vzgajala slovenska mati.

Kamioni so se pognali po prašni cesti — tam za gorami naše doline pa je vstajal novi dan.

Anica.

V NAPAD

Noč se je poslovila od planinskih pašnikov in gošč. V jutranjem vetru smo zaslišali dobro znane glasove. Vest se je širila na vse strani:

»Nemci!«

V našem gozdnem taborišču se je pričelo živahno življenje. Pravkar so se bile namreč vrnil izvidnice, ki so bile uro daleč od taborišča. Svoje poročilo so javile štabu.

Straže so se vrnile. Takoj nato je postavil komisar bataljon v stroj. Prišel je tudi komandant. Bil je mlad borec, pri štiri in dvajsetih letih pa je iz njegovega obraza vendarle odsevala resnost in velika samozavest.

Bataljon se je pričel premikati. Sprva smo šli počasi, nato pa vedno hitreje za komandantom. Borci nismo vedeli, kam gremo, pa nas je vseeno vleklo naprej. Nenadoma pa smo se ustavili, kajti komandant je dal povelje: »Vsi na položaje!«

Krenili smo po gostem grmičevju navzgor po globokem snegu. Z zadnjimi močmi smo prihiteli na vrh griča in za plot, kjer smo našli najboljše zaklonišče. Še nekaj časa smo tiho ležali za plotom, preden se je prikazala prva zelena uniforma. Za prvo je prihajala druga, nato tretja in tako so se vrstili Nemci drug za drugim. Kakih šestdeset jih je bilo.

Kolona zelenih uniform se je vila počasi pod gričem naprej, ne da bi kaj slutila. Tedaj smo zaslišali prvo, ostro komandantovo povelje: »Pali!«

V istem trenutku so zaropotali rafali iz vseh strojnic in brzostrelk. Nemci so se bliskovito vrgli na tla. Vnela se je borba. Pokalo je z obeh strani, toda Nemci so hitro odnehali. Pričeli so bežati.

Vesel je bil tedaj pogled na te partizanske obraze. Borci so se vsuli za bežečimi Nemci. Nekaj časa smo dir-

Matej Bor: ŽRTVE

Aprilski veter v pohojeni travi. Nebo... nasmeh planin. Čez grobove na poljih ob Savi en sam glas: Moj sin, moj sin...

Ubili so te! Ubili!

Zakaj, moj sin, zakaj?

Potem je pala na kamenje sredi grobov in ograj...

In ko je tako ležala sama in se je nad polji že zgrinjal mrak, ko je večerno zarjo v daljavi pretrgal blodeč oblak, je od nekod dahnilo: Mama, saj nisem umrl.

Si res verjela, da me strel je strl v gramozni jami sredi njiv ob Savi? Kaj nisi slišala, kako še davi na okna trkal sem doma na vasi? Saj blodimo popotniki počasi med vami po cestah. Čeprav molčimo, odmeva naš glas v vetru krog voglov. Ne, mi ne spimo. Planil iz grobov je mrtvih zbor! Čemu? Da vas zbudimo! Vsenaokrog nas polno je, povsod. Ob rekah, cestah, v gorah, po tovarnah, po kočah in po šolah in pisarnah, zagnezдили smo se v poslednji kot. V vseh srcih smo na novo zaživeli. Kdor puntar prej ni bil, je puntar zdaj. Kje so, ki bi za grlo nas prijeli? Kdo ustavi naš pohod? Morilska banda? Za mrtve ni ne vislic, ne pregraj! Najstrašnejša je mrtvih propaganda!

Ne jokaj, mama, več. Nihče ni mrtev, ki pal v temi je solnčnim dnevom žrtev!

Vsenaokrog brezbrežen mir, v daljavi goreč oblak...

Njen korak

je trdo zapel v večer...

jali drug za drugim, nato pa so jo ubrali Nemci po najbližjem plazu navzdol do spodnje poti. Komaj smo prvi prišli na to pot, so začele zvižgati krogle okoli naših glav. Padli smo v nemško zasedo. Spet se je vnela trda, huda borba. Kmalu smo prisilili, da je utihnila nemška strojnica. Že vdrugič so se pognali Nemci v beg, a tokrat ne vsi. Šest jih je obležalo v krvi s prestreljenimi glavami. Boj je bil končan. Mi pa smo odnesli naša dva mrtva tovariša na zadnje počivališče.

Ne vem, če je lahka našim borcem ta slovenska koroška zemlja, ki še po dveh letih od razpada fašistične Nemčije trpi pod Maier-Kaibitschevimi pomagači. Toda — mrtvi tovariši, hrabri borci za svobodo — vi poznate našo obljubo, da bomo nadaljevali vašo borbo tako dolgo, dokler ne odstranimo zadnjih ostankov fašizma s te naše koroške zemlje!

Partizan Mirko.

Dežela načrtnega dela

Če hočemo svojo deželo preobraziti v smislu petletnega načrta, nam je treba mnogo kovine in mnogo premoga. Kovina in premog sta prav tako potrebna na severu, jugu, vzhodu, v središču in na Daljnem vzhodu. Toda pogledjmo, kje so porazmeščeni naši rudniki in naše metalurgične tovarne. Največ jih je na zahodu. Naša dežela je zelo enostranska: na zahodu so mesta, tovarne in železniška omrežja, na vzhodu je mir in puščava. Da je naša dežela tako strašno enostranska, je vzrok v tem, ker se v prejšnjih časih nihče ni brigal za oddaljene pokrajine. Danes pa so tudi ti oddaljeni kraji sodelavci z enakimi pravicami pri veliki izgradnji. Vsa dežela napreduje, njeno ogromno telo se prebuja in zahteva hrano, premog, kovine. Ali bo mogel sam zahod preskrbeti vse pokrajine s premogom in s kovinami? Ne, tega ne zmore. Naša dežela potrebuje še eno središče premoga in metalurgije in to na vzhodu. To središče je treba ustvariti.

Ali imamo na vzhodu ležišče premoga in rude? Da. Na Uralu imamo milijarde ton rude. A v Kuzneckem bazenu milijarde ton premoga. Vsa težava je samo v tem, da sta obe ležišči oddaljeni drugo od drugega 2000 kilometrov. Tudi Amerikanci so se morali

boriti s podobnimi težavami. Njihova rudna bogastva leže na severovzhodu od velikih jezer, premogovni rudniki pa v okolici Pittsburga. Toda med jelezom in premogom leže velika jezera in tako so rudo vozili k premogu po vodni poti.

Nam pa narava ni dala že narejenih potov. Moramo si jih zgraditi.

Prva stvar, ki je na sporedu, je zveza med Uralom in Kuzbazu, ki bi jo vzpostavilo dobro železniško omrežje.

Ali je ta naloga rešena?

Ne še. (Medtem je že bila dograjena velika dvotirna železniška proga na električni pogon.)

Stvar ni tako preprosta, kakor se zdi. Naše železnice bi vozile v eno smer polne, v drugo bi se vračale prazne. Ako bi dopustili, da bi vlaki tekli prazni, bi po nepotrebnem trosili milijone rubljev.

Kaj naj torej napravimo? Treba si je nekaj izmisliti. Treba je stvar tako urediti, da bodo vlaki tudi v obratno smer vozili tovor. Kaj bi lahko prevžali z Urala v Kuzbaz? Rudo. Torej naj vozijo rudo. Tako bo šel v eno smer premog na Ural, v drugo pa se bo peljala ruda v Kuzbaz.

Kaj pa bomo z rudo v Kuzbazu? Topili jo bomo. To se pravi, da bo treba zgraditi v Kuzbazu metalurgične

tovarne. Pa ne samo metalurgične tovarne. Ker, če hočemo topiti rudo, potrebujemo koksa, ki ga pridobivamo iz premoga v kemičnih tovarnah. Istočasno s koksom pridobivamo iz premoga še druge vrste kemičnih proizvodov, med temi umetna gnojila, barve in zdravila. Zaradi tega je treba zgraditi tovarne za kemične proizvode prav tako na Uralu kakor tudi v Kuzbazu.

To pa še ni vse. Za te tovarne je treba mnogo delovnih sil: treba bo zaposliti na sto tisočih delavcev.

Za delavce je treba zgraditi hiše in mesta.

Delavce pa je treba tudi hraniti in oblačiti. Zato je treba ustanoviti sovhoze, mline, klavnice, tovarne sušenega blaga in platna, tovarne obuvala. Vse to je treba šele narediti.

Za sovhoze pa so potrebni traktorji, zato je treba postaviti tovarne traktorjev.

Tovarne, mesta in sovhozi pa bodo potrebovali električne energije.

Vidite, do kod smo prišli. Začeli smo z nekoliko metalurgičnimi tovarnami in rudniki, pa nam je iz tega zrasla docela nova pokrajina z mesti, električnimi centralami in sovhozi.

Načrt je tista pot, ki jo je treba ubrati, da se bo naša dežela dvignila. Ta načrt se sedaj ustvarja na področjih Urala in Kuzbazu.

(Iz M. Iljin: Povest o velikem načrtu.)

V jutru 15. aprila 1942

Bogu za hrbtom leži naša dolina. Mali kmetje in najemniki se ubijajo na skopi zemlje in le s težavo preživljajo svoje družine. Dogodki iz velikega sveta težko prodrejo do nas. Če bi ne bili naši fantje in možje mobilizirani v Hitlerjevo vojsko, še prav vedeli ne bi, da v drugih deželah umirajo možje na frontah, žene in otroci po bombardiranih mestih. V našo dolino so prodirale samo vesti o brezprimernih zmagah nemške vojske in o črni listi, pred katero je trepetala sleharna hiša v vasi.

Nekega sivega, mračnega aprilskega jutra pa je odjeknil čuden odmev od naših gora. Prestrašeni smo se dvignili na posteljah, oče je vstal in stopil k oknu, mati pa se je v zli slutnji prekrizala.

»Žandarji na kamionih!« pravi oče. »Tako niso še nikoli prihajali. Kaj neki hočejo v naši vasi?«

Temna senca, ki je legla na očetov obraz, je legla tudi na naše duše in vseh pet otrok se nas je stisnilo skupaj, kakor bi se hoteli ubraniti pred tistim, kar bo vsak hip prišlo.

»Aufmachen!« — Bum, bum, bum — puškina kopita so udarjala po hišnih vratih. Oče se je ozrl na mater, na nas in počasi odšel odpirat. Mati je kakor okamenela sedela na postelji, mi pa smo trepetaje čakali, kaj bo.

Potem je bilo v dobrih 20 minutah vse končano. Mati je vsakemu potisnila v roko culo in tako smo prestopili prag rojstne hiše. Oče in mati sta se še enkrat ozrla po mali domačiji, na potok, ki je žuborel za hišo, po poljih, ker je zelenelo jaro žito, in na gozd, ki se je odeval v prvo zelenje. Otroci smo že sedeli na kamionu med ljudmi s surovimi, brezdušnimi obrazi, očeta so pravkar pehali na avto, ko se

Pionirski kotiček

France Zalar:

Pionirji delamo

Za novo življenje potrebna je borba in pridno učenje. Nam delo ni muka! Vsak poje naj zraven in glasno zauka, da čuli nas bodo vsi bratje in sestre, ki zlato svobodo še čakajo tužni, pod tujcem prokletim zatirani sužnji.

Vidite, dragi pionirji, take pesmice pa piše vaš mali tovariš iz Slovenije, trinajstletni Franc Zalar z Jezera na Barju pri Ljubljani. V šoli je dober učenec in zaradi tega so ga pionirji izvolili za načelnika štaba pionirskega odreda. Poleg učenja in dela v pionirski organizaciji pa še prav pridno pomaga očetu na kmetiji.

Že lansko leto je napisal nekaj dobrih pesmic. V šoli je z veliko večjim zanimanjem kakor drugi čital pesmice v čitanki in tudi sam poskušal pisati. Prve pesmice je pokazal učitelju, ki jih je malo popravil in mu sem ter tja kaj pojasnil. Največ Francetovih pesmic zagleda beli dan na pionirskem stenčasu, nekatere pa so pionirji celo recitali na raznih prireditvah. Ob kongresu ljudske prosvete v Ljubljani pa je trinajstletni pionir France sam nastopil s dvema svojima pesmicama »Pionirji delamo« in »Slava Leninu«.

Železniška proga tudi za pionirje

Pred vojno je med dvema parkoma v Harkovu obratovala pionirska železnica. Vse so naredili pionirji sami: nasip, položili tračnice, zgradili postajno poslopje, nasadili drevje ob progi, postavili kretnice in seveda potem, ko je vlak že vozil, sami upravljali svojo železnico. Pionir-postajenačelnik je dajal pionirju-strojevodji znak za odhod, pionir-sprevodnik je pregledoval vozne listke potnikov, ki so jih ti kupili pri okencu, kjer je sedel drug pionir. Nemcem je morala biti tudi ta, komaj 3 in pol kilometra dolga pionirska proga nevarna, kajti uničili so jo popolnoma. V Sovjetski zvezi pa so obnovili že tudi to progo in lansko leto je »Malaja Južnaja«, kakor so imenuje ta pionirska železnica, že pričela voziti. Sedaj so ji celo podaljšali tir na 18 kilometrov.

Kakor pišejo slovenski listi, pa nameravajo v prihodnjih letih zgraditi tudi v Sloveniji tako pionirsko železnico. Zaenkrat še ni določeno, kje bo tekla: en predlog pravi, da bi obkrožila Blejsko jezero, drugi se navdušujejo, da bi vozila okoli Ljubljane. Seveda bo pri tem veliko odločala mladina, saj bodo progo gradili predvsem pionirji, pozneje jo bodo pa itak sami upravljali. Tako se bodo tudi slovenski pionirji že zelo zgodaj spoznali z vsemi deli in življenjem na železnicah.

PIONIRJI

...Kotmare vasi so se na »dan pionirjev« zbrali v Št. Kandolfu, kjer so bili nagrajeni za dobro odigrano igrico »V kraljestvu palčkov« 16. marca v Trabesnjah. Pionir Mirko je takole opisal ta dan: »Knjižic, ki smo jih dobili v dar, smo se tako razveselili, da se kar znašli nismo. Potem je moral vsak izmed nas nekaj prečitati, tovarišici Martina in Eli pa sta nam tolmačili besede, ki jih nismo razumeli. Na koncu smo še zapeli, da se je kar treslo v sobi.«

...iz Št. Petra na Vašinjah tekmujejo«, pišeta bratca Flori in Oto, »kdo se bo prej naučil svoje vloge in kdo bo največ pisal stricu Jožu. Na naših sestankih se učimo slovensko brati in pisati ter pionirskih pesmic in igrice. Skupno smo tudi prebrali »Pionirski kotiček«. Ko smo dobili letake, smo jih raztrosili po hišah in nalepili po vasi. Tako hočemo tudi mi doprinesiti svoj delež v borbi za našo osvoboditev.«

...iz Št. Ilja pa takole poročajo o svojem delu: »Dosedaj smo imeli tri čitalne vaje in štiri vaje za igro »Pojdimo se partizane«, s katero smo nastopili 23. marca na kulturno-prosvetnem mitingu v Št. Ilju. Igrici smo dodali dve deklamaciji in eno pesmico. Najbolj pa smo se postavili s »Kranjskim Janezom«, ki smo se ga najbolje naučili. Naši starši so bili kar precej ponosni na nas. Tako tudi mi tekmujejo.«

Naši najmlajši pripovedujejo in pesnikujejo ...

Prigode muca Godrnjuca je tokrat najbolje opisala Sablačan Urška iz Zgornjega Kota nad Selami. Ponatiskujemo njen opis, Urška pa bo dobila lepo njigo za nagrado.

V shrambi visijo klobasice tri, muc jih zagleda, se razveseli: Joj, kako bi mi teknile, če le tako visoko bi ne bile.

Naslonjen na steno je lopar, za muca prav res imenitna stvar. Poželenje ga zmaga, korajžo dobi in že po loparju h klobasam hiti.

Vse bolj se cilju približuje, že v duhu po klobasah tačico steguje. Pa glej ga spaka, nesreča le ne spi, naš muc, lopar pa z njim na tla zleti.

Čof! Nesrečni Godrnjuc v vodo pade, z njim v vodo padejo njegove nade. Klobase ostanejo prelepe sanje, še v mrzli kopelki je mislil nanje.

Ves moker se revež splazi odtod, Z grenkobo spominja se svojih nezdod. Kako čudno je ustvarjen ta svet, sam pelin je tam, kjer se kaže ti med.

Pionirčka Lojze Skuk in Stanko Apovnik iz Senčnega kraja pri Pliberku sta opisala sliko brez besed takole:

»Mi otroci v Senčnem kraju smo si sliko s prigodami muca Godrnjuca takole razložili: Tri klobase pomenijo slovensko zemljo, slovenske ljudi in slovensko besedo na Koroškem; črni maček pa je Maier-Kaibitsch, ki je hotel vse to pohrustati. Lopar pomeni koroške nacije, ki so mu pomagali do klobas, škaf vode pa pomeni naše partizane, ki so vse skupaj podrli, tako da je vse v vodo padlo. Tam se je maček tako hudo oparil, da s povešenim repom zapuša koroško deželo. Klobase pa so ostale.«

Rezika Špicer s Potoka pri Bilčovsu piše:

Danes Ti hočem povedati, kako so prišli gestapovci po mojo mamico.

Bilo je 5. maja 1944 ob 11 uri zvečer. Vsi smo že spali, ko nas je nenadoma zbudilo razbijanje po hišnih vratih. Po surovem obnašanju in kričanju smo spoznali, da so gestapovci. Ko smo jim odprli, so vso družino pogrnali v kuhinjo, sami pa so pretaknili vso hišo. Vendar niso ničesar našli, čeprav je na podstrešju ležal ranjen partizan.

Poklicali so mene in mojega malega bratca ter naju začeli izpraševati. Tedaj mi je bilo 7 let in moj bratec jih je štel komaj štiri. Rekli so nama, da morava vse povedati, kar veva, ker sicer nama bodo odpeljali mamico in jo ustrelili, če pa bova povedala, kar znava, bode mamo pustili doma. Čeprav sva marsikaj vedela iz pogovorov, nisva črhnila niti besedice.

Proti jutru so nama odpeljali mami-

co in strica. Očka je bil tedaj na fronti in tako sva z bratcem ostala sama. Še tisti dan naju je prišla iskat teta in naju odpeljala na njen dom. Jaz sem še mesec dni nosila hrano ranjenemu partizanu na podstrešje, dokler ga niso prišli iskat tovariši.

Z bratcem sva ostala na tetinem domu, dokler se ni vrnila mamica. Strica pa ni bilo več, umrl je za svobodo.

Milka Lesjak iz Podgrada pri Bilčovsu pa je napisala med drugim:

Pri nas je že pomlad, travniki zelenija in tudi mi z novim upanjem pričakujemo združitve s svojim materinskim narodom v Titovi Jugoslaviji, ker vemo, da bomo šele tedaj postali svobodni.

Rada bi povedala pravljico o nenasitni kači, ki je mogoče še niste slišali:

Nekoč se je priplazila v gozd hudobna kača in začela napadati divjačino. Najprej je požrla zajce in srne, potem pa še jelene. Tako se je najedla, da je kmalu obšla s svojim životom ves gozd. Pa nekoč zagleda medveda, ki je spal zimsko spanje, in pravi: »Tudi medveda bom požrla.« V kačjem životu pa se medved zbudi in reče: »Pokažem ti, požeruh kačji!« In res se opre z ostrimi kremplji v kačji trebuh, da pri priči poč. Medved

STRIC JOŽA SVOJIM PRIJATELJEM

Moji pionirji, čeprav ste še majhni in si z vso svojo nepokvarjeno dušo želite, da bi se lahko veselili pomladi in življenja, vam mora stric Joža vseeno povedati, da bo borba, ki jo danes bijejo vaši očetje in matere, vaši starejši bratje in sestre za pravice in življenje slovenskega naroda na Koroškem — ta borba bo odločala tudi o vaši bodoči sreči in o tem, ali boste mogli doraščati v enakopravne in ponosne državljane svoje svobodne domovine. Prav zaradi tega vam ne more biti vseeno, kadar zapirajo vaše brate in sestre samo zato, ker spoštujejo zastavo, pod katero so se borili proti Hitlerju, in zato, ker zahtevajo za Slovenec enake pravice, kakršne uživajo drugi že skozi stoletja.

Tudi vi boste po svojih močeh podprli borbo svojih staršev, bratov in sester, tudi vi boste pokazali, da hočete postati vredni nasledniki borcev, ki so dali svoja življenja za zmago pravice in svobodo.

Pionirčki in pionirke iz Bilčovsa in okolice: Zelo ste razveselili strica Joža, zato vam hoče tudi on napraviti veselje. Vidim, da ste zares pravi pionirji, ki se s ponosom učijo ljubiti svoj narod in svojo materino besedo, se učijo pesmic, igrice in še veliko drugega. Le tako naprej, pa boste dorasli v ponosne borce za pravice, ki ne bodo klonili pred nobenim nasiljem.

Milka Lesjak iz Podgrada, Rezika Špicer iz Potoka in Valter Putnar iz Kajzaz, vidite, da vaš trud ni bil zastonj. Prijatelji »Mlade Koroške« bodo brali vaša pisemca in potem tudi oni kaj napisali za »Pionirski kotiček«, ki bo s tem postal zanimiv, da se ga boste zmeraj razveselili. Poleg tega pa dobijo vsi, katerih prispevki so objavljeni v rubriki »Naši najmlajši pripovedujejo in pesnikujejo«, nagrado v obliki lepe in zanimive knjige.

Petri Sitar iz Želuč, tudi tvojo povest bi stric Joža rad objavil, kako so po vašo družino prišli gestapovci, kako sta z bratcem v strahu trepetala in kako so vas pozneje odvedli v taborašče v Celovcu in v Nemčijo. Tudi tvoja povest je del tistega velikega gorja, ki so ga vsem poštenim ljudem prizadejali fašisti in nacisti.

Blažej, Janez in Tonej Gaser iz Kajzaz, pravite, da se kljub temu, da ste majhni, zavedate, da ste del naroda, ki se bori za svojo dokončno osvoboditev, in da na Koroškem bijejo zavedna srca v prsih mladih pionirjev. — Seveda take zavedne in pogumne fante rad sprejemam v krog prijateljev »Mlade Koroške«.

Mojci Ogris, Zdravko Kapus, Flori,

srne in druga drobnjad so poskakali v svobodo, kača pa je poginila.

Tako je tudi Hitler žrl ljudi in narode, dokler ni počil, zaslužnjeni narodi pa so zaživel v svobodi.«

Valter Putnar iz Kajzaz pri Bilčovsu pa je povedal tole:

Majhen sem še, star komaj 6 let, vendar slišim med pionirčki stricu Joži in njegovih prijateljih, pa sem ti hotel pisati. Ker pa še sam ne znam, sem naprosil tetko, naj ti piše. Povedal bi ti rad, kako sem letos prvič pasesel ovce. Težka je bila moja prva pot za malo čredico, celo jokalo sem se. Ko pa sem prišel z ovčicami na pašo, sem nišel tam celo kopo svojih tovarišev. Tako smo se zatopili v igro, da sem na ovce čisto pozabil in ko je bilo treba gnati domov, moje črede ni bilo nikjer. Domov sem se vračal v upanju, da so ovce same našla pot v stajo. Očka me je pohvalil, kakšen junak sem že, ko pa sem mu moral povedati, da sem izgubil svojo čredo, je zapela šiba.

Vidiš, striček Joža, tako se godi nam malim. Povedati ti moram tudi, da sem pri pionirčkih, da kar dobro zapojem, da se učim pisati in brati. Obljubljam ti, da se bom nadvse pridno učil in ti kmalu sam napisal kaj zanimivega.

Toni in Micka Kropivnik iz Bilčovsa, Loni Marnik in Marta Boštjančič iz Kajzaz, Janez Kunik iz Biljovsa in Elica Krušič iz Velinje vasi, vam vsem se stric Joža zahvaljuje za vaša iskrena pisemca in vam želi, da bi se v krogu prijateljev »Mlade Koroške« dobro počutili in postali čimbolj vneti in dobri tovariši vseh tistih, ki se borijo za pravico in svobodo tlačanih in zaslužnjenih.

Janko in Joško Dular iz Vacelne vasi pri Velikovem in Micka Karlsberger iz Škofič, za vas ima stric Joža že napisan odgovor, vendar je v njegovem kotičku zmanjkalo prostora. Pa drugič!

Vsi mladi prijatelji pristrčno pozdravljeni!

UGANKE

1. Deklica rudeča pod zemljo se skrila, zunaj šopek pustila.
2. Po stenah mi pleza, besede prestreza, besedo ujame, besedo povzame.
3. Sladke sinke pestujem, dajte mi palico, da se oprem.

(Oton Župancič.)

Namesto pik vstavite odgovarjajočo samoglasnike in dobili boste verz s sodobno vsebino.

REŠITVE UGANK:

1. Rosa. 2. Mravlje. 3. Ura.

REŠITEV KRIŽANKE »VRABČEK«:

V o d o r a v n o : 1. S. K.; 3. ilo; 4. Vestnik; 8. om; 9. roj; 10. epos; 12. at. N a v p i č n o : 1. Sleme; 2. kos; 3. Ivo; 5. trot; 6. nos; 7. i. j.; 11. pa.